

Посилення
Правових Можливостей

Як оформити спадщину?

Згідно з чинним Цивільним кодексом України (ЦКУ), розрізняють два види спадкування – за заповітом і за законом. Спадкоємець за заповітом чи за законом має право прийняти спадщину або не прийняти її.

Прийняття спадщини за заповітом

Заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті, при цьому заповідач може призначити своїми спадкоємцями одну або кілька фізичних осіб, незалежно від наявності у нього з цими особами родинних відносин, а також інших учасників цивільних відносин.

При спадкуванні за заповітом право на спадкування мають ті особи, котрих спадкодавець зазначив у своєму заповіті.

Заповіт повинен бути укладений в письмовій формі, де зазначаються місце й час його укладення. Заповіт має бути власноруч підписаний і нотаріально посвідчений.

Якщо спадкодавець через фізичні вади не може власноруч підписати заповіт, то за його дорученням заповіт може бути підписаний іншою особою, при цьому робиться помітка про причини, через які громадянин не зміг сам зробити підпис. Заповіт не може

підписувати особа, на користь якої його зроблено. Заповіт повинен бути укладений так, щоби розпорядження спадкодавця не викликало непорозумінь чи спорів після відкриття спадщини.

При видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом нотаріус перевіряє факт смерті спадкодавця, наявність заповіту, наявність та чинність спадкового договору, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна, на яке видається свідоцтво; перевіряє коло осіб, котрі мають право на обов'язкову частку у спадщині.

Прийняття спадщини за законом:

Спадкоємець, який постійно проживав зі спадкодавцем на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо протягом шести місяців з часу відкриття

спадщини не заявив про відмову від неї.

Моментом відкриття спадщини є день смерті спадкодавця, що підтверджується свідоцтвом про смерть. Частки в спадщині кожного зі спадкоємців є рівними. Спадщина приймається шляхом особистого звернення до нотаріуса нотаріального округу за місцем відкриття спадщини. Якщо особа постійно проживала разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини, то вона вважається такою, що фактично прийняла спадщину.

Для прийняття спадщини встановлюється шестимісячний термін, який починається з часу відкриття спадщини. Якщо особа не прийняла спадкового майна або відмовилася від його прийняття, то для особи, яка залежала від цього факту, встановлюється тримісячний термін, що починається з моменту неприйняття іншими спадкоємцями спадщини або відмови від її прийняття.

Для оформлення права власності на спадкове

майно спадкоємець має право подати заяву про видачу відповідного свідоцтва до нотаріуса. При цьому необхідно подати такі документи:

- паспорт для встановлення особи і перевірки її дієздатності;
- свідоцтво про народження для встановлення родинних зв'язків із померлим;
- свідоцтво про шлюб;
- свідоцтво про смерть спадкодавця;
- довідку про склад сім'ї на підтвердження факту проживання однією сім'єю на момент смерті спадкодавця;
- документи, що підтверджують склад спадкового майна (у разі потреби — наявність оцінки спадкового майна);
- документи — правовстановлюючі на нерухоме та рухоме майно.

Державні нотаріуси, згідно із Законом України «Про нотаріат», справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством.

Розміри ставок державного мита, що справляється за вчинення нотаріальних дій, різні. Зокрема, за видачу свідоцтва про право на спадщину одному з подружжя, батькам, повнолітнім дітям, онукам, правнукам, братам, сестрам, діду, бабі та іншим спадкоємцям розмір державного мита становить 0,5 відсотка від суми спадщини. Що ж до розміру державного мита за видачу свідоцтва про право на спадщину земельної частки (паю), то він становить 0,1 відсотка від суми спадщини, якщо видається одному з подружжя, батькам, повнолітнім дітям, онукам, правнукам, братам, сестрам, діду, бабі, та 0,5 відсотка — за видачу іншим спадкоємцям.

Спадкоємець, котрий отримав та належним чином оформив право власності, зокрема, на об'єкти нерухомого майна, окрім всього вищезазначеного, повинен також сплатити податок за дохід, який він отримав внаслідок прийняття спадщини. Правила такого оподаткування визначені Законом України «Про

податок з доходів фізичних осіб».

Відповідно до положень цього Закону будь-які об'єкти спадщини оподатковуються за нульовою ставкою податку при отриманні спадщини спадкоємцями, що є членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення, та за ставкою податку, яка становить 5 відсотків — при отриманні спадщини спадкоємцями, що не є членами сім'ї спадкодавця першого ступеня споріднення.

Звертаємо увагу, що цей буклет має рекомендаційний характер, тож розбір окремих ситуацій потребує консультації з фахівцем.

Законодавство час від часу змінюється, тому подана інформація не є офіційним тлумаченням чинного законодавства.

Додаткова інформація на цю тему, а також електронний варіант буклета та онлайн-консультації з різних правових питань – на сайті «Правовий простір» www.pravo.prostir.ua.

Цей буклет видано в рамках ініціативи "Посилення правових можливостей бідних верств населення", яку реалізує Міжнародний Фонд Відродження за програмою "Верховенство права".

Контакти:
Міжнародний Фонд Відродження, Програма "Верховенство права"
телефон/факс: 044 482 03 63, www.irf.kiev.ua, email: rol@irf.kiev.ua